

Gedachten bij de lezing van Ed Spanjaard (11 maart '24)

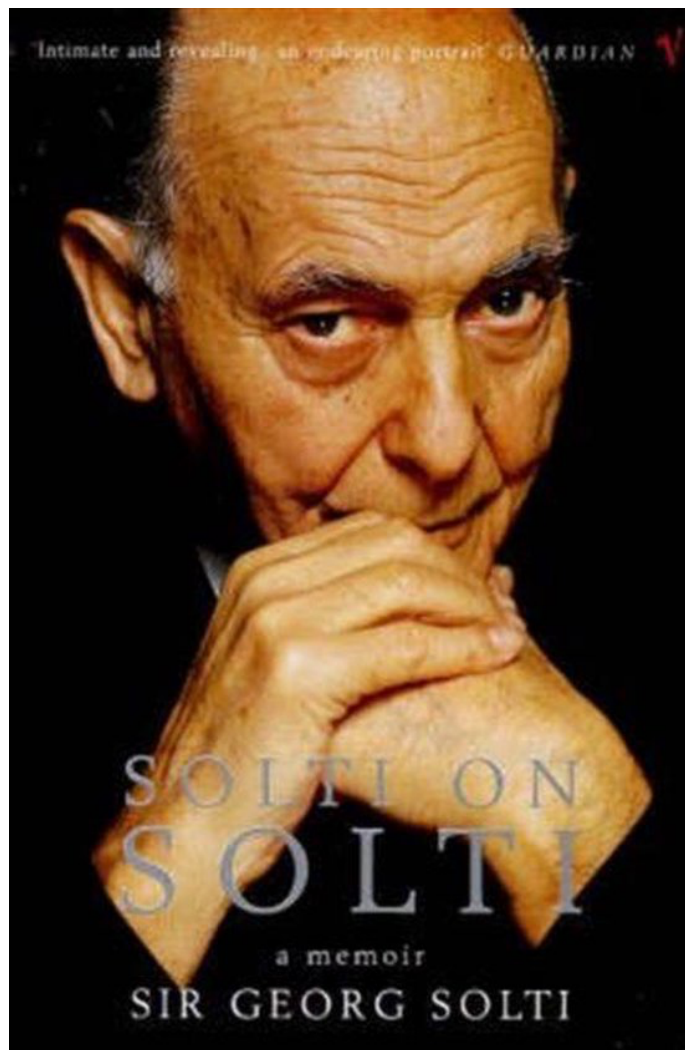
Door Ferd Willigers

Een zeer inspirerende avond naar mijn mening. Ik heb altijd gedacht dat de Ring-productie van de Reisopera die Ed Spanjaard in van 2009 tot 2012 heeft gedirigeerd (in de regie van Anthony McDonald) de eerste keer was dat hij echt “Wagner deed”. Deze avond leerde me echter anders. Hij is o.a. al vroeger dirigeer assistent in Bayreuth geweest, onder meer toen Solti op de Festspiele de Ring dirigeerde. Dat was in 1983 en 1984. Ed vertelde o.a. over de repetities met Solti. Ik heb de memoires van Solti (getiteld *Solti on Solti – A Memoir, 1997*) en ben daarin eens gaan zoeken wat Solti er zelf over schrijft. Spanjaard noemt hij niet, maar hij vertelt wel veel wat ik in het verhaal van Ed kan plaatsen, onder meer over de ellende die zij beleefden met de tenor Reiner Goldberg die voor de Siegfried was gecontracteerd. Hieronder een bloemlezing; Georg Solti is dus aan het woord ... (pag. 183-186 van het boek).

(Opm: uitspraken Solti staan in cursief. De verbindende teksten zijn van de auteur).

“During the summer of 1983, I conducted the Ring at Bayreuth, the Festival theatre that Wagner himself had created and in which most of the great Wagner conductors had worked. Performing at

Bayreuth ought to be a particularly gratifying experience for a conductor who has dedicated as much time to Wagner’s music as I have, but in the end it caused me endless suffering”

Solti noemt vervolgens de “two outstanding features” van het Festival, t.w. de akoestiek van de zaal en het voortreffelijke koor. *“But the basic problem was that the Festival’s musical standards were low because there was not enough money to pay for the stars”*. Hij noemt dan dat dit zowel voor de solisten als voor de orkestleden gold in de 1980’s. Als reden voert hij aan dat de Festival-administrators tot zo ongeveer 1980 konden beschikken over relatief goede Oost-Duitse *musici “at relatively low rates”*. Maar Erich Honecker *“toughened exit restrictions and put an end to ... a mutually beneficial procedure”*. Affijn Solti noemt dan dat het orkest beroep moest doen op “not the best West German musicians”, met als gevolg dat *“the orchestra had become decidedly second class”*. (A Memoir, pag. 184).

Ik kan me herinneren dat de recensies over Solti’s Ring in Bayreuth – ook over diens orkestrale aandeel – niet unaniem positief waren. Ed Spanjaard had het erover dat

Solti tegen de blazers had verzucht dat zijn Chicago-blazers een stuk beter waren. Vervolgens beschrijft Solti de problemen met de casting, dus met de solisten.

“The main difficulty was with Reiner Goldberg”. Deze had een veel belovende auditie gedaan die Solti ontlokte: “This is the voice. Not since Melchior has there been such a natural Heldentenor. .... But what I did not know about Goldberg was that he was unable to master text. ... he kept turning away from me and the audience, hoping that no one would notice that he did not know the words. ... we had to replace him. Manfred Jung was called in last minute and sang all the performances (as Siegfried)”.

Ik kan me voorstellen dat Solti het daarom had over *“.....but in the end it caused me endless suffering”* (zie boven).

Het is trouwens ook nog wel interessant op te nemen hoe Solti deze beschrijving van zijn “ellende” in Bayreuth eindigt. Hij schrijft over de toekomst van het Festival en zegt:

“What then should Wolfgang Wagner do? Close the Festspielhaus? On the contrary, he ought to open it further. Wagner intended it as a centre, not only for his own works but for German opera in general (ik vraag me af of Solti hier een punt heeft, maar goed...). Why not perform Weber’s opera’s, Strauss’s opera’s, ... Hindemith’s Mathis der Maler? Abolish Wagnerism as a religion and let some fresh air into the theatre, as Wagner wanted. Try to rejuvenate the audience. The Wagner Festival as such has outlived its time and new thinking is needed”.

Ik moet denken aan de discussie over de toekomst van de Festspiele, zoals we die ook een tijdje geleden in de Wagnerkroniek gevoerd hebben. Ik had ook de suggestie om het Festspielhaus meer te openen, althans had dat overgenomen van de editors van het Engelse “Opera”- tijdschrift. We verkeren in goed gezelschap want Solti doet in zijn memoires dezelfde suggestie....

Boek:

Solti on Solti, A memoir by Sir Georg Solti

Uitgever: Chatto & Windus, 1997, London, ISBN 0-7011-6630-4